

Наименование на учебния курс: Съвременни форми на съществуване на българския език

Преподавател: доц. д-р Мирослав Михайлов

АНОТАЦИЯ:

Чрез курса по Съвременни форми на съществуване на българския език, студентите се научават да разграничават книжовната от не книжовната езикова система, да разглеждат отделните прояви на езика в речта. Запознават се с диалектните особености на различни езикови нива; с архаичните елементи, съхранени в говорите, които откриват старобългарската основа на съвременния ни официален стандарт. Студентите разбират, че традиционните диалекти постепенно отмират под влияние на книжовния език.

Учебното съдържание е организирано по начин, който се стреми да опише езика като знакова система, действаща етническа култура, организираща и съхраняваща етническото самосъзнание и национална идентичност. То представя подходите, с които различните етнически групи възприемат и назовават света. Дефинират се разнообразните научни парадигми, съществуващи в етнолингвистичното пространство.

Студентите получават информация за етнолингвистичните традиции и техните основни направления: идеите на Хердер-Хумболт, антропологическа лингвистика, руска школа (възгледите на Никита Толстой).

Внимание се отделя на съвременните етнолингвистични процеси в балканския регион, описва се българската езикова ситуация и създаването на „балкански субстрат”.

Отделни лекции са посветени на езика като отлика на етноса и на връзките му с други етнически характеристики - раса, племе, гражданство, националност, религия. Изясняват се въпроси, свързани с езиците на индивида и групата - майчин език, билингвизъм, диглосия, междинен език.

Въвеждат се и се илюстрират базисни етнолингвистични понятия като езикова личност и езикова картина на света.

Цел на лекционния курс. Студентите да се запознаят с различните форми на съществуване на езика – че книжовният стандарт е само една от неговите прояви. Да придобият представа за разнообразието от особености по нашите териториални диалекти.

Цели са също анализиране в дълбочина на разговорни текстове. Откриване на разнообразните прояви на старобългарската фонетична и морфологична система по нашите териториални говори.

Значима операционална цел, която е в тясна връзка със специфичните изисквания на специалността, е запознаване на студентите с взаимодействието на различните форми на съществуване на българския език при установяването и измененията на книжовния стандарт. Правилната културноезикова политика подпомага и издига народната култура у нас и в чужбина.

Съпоставителният анализ на диалектните особености с книжовния стандарт повишава културата на писмената и устната реч на бъдещия учител.

БИБЛИОГРАФИЯ:

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

БДА т. I – V.

Известия на Института за български език, кн. IV

Кабасанов, Ст. Говорът на с. Момчиловци (Смолянско. – В: ИИБЕ, кн. V.

Каневска-Николова, Ел. Говорът на с. Момчиловци, Смолянско – половин век по-късно. С., 2001.

Меракова, Ел. Диференциален речник на с. Беден. Смолян, 1993.

Меракова, Ел. Диференциален речник на кв. Райково. Смолян, 1994.

Радева, В. Лексикалното богатство на българските говори. – В: РРО, С., 1982.

Стойков, Ст. Българска диалектология. С., БАН, 1993, III изд.

Българска диалектология, проучвания и материали (БДПМ). С., БАН, кн. I, 1962 – кн. IX, 1979.

Стойчев, Т. Родопски речник. – В: БДПМ, кн. 2 и 5, 1956 и 1970. С., БАН.

Трудове по българска диалектология.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

- Аврамова, Валентина. Лингвокултурология. Шумен, 2007
- Балкански, Т. С българско име и българска кръв. В.Търново, 1996
- Балкански, Т. З. Балкански, Т. Българите в Румъния. Етнос. Език. Етнонимия. Ономастика. Просопографии. С., 1996 (докторска дисертация)
- Балкански, Т. Трансилванските българи. Етнос. Език. Етнонимия. Ономастика. Просопографии. В. Търново, 1996
- Балкански, Тодор. Кавказките българи. Принос към българската етнолингвистика. Велико Търново, 2005
- Балкански, Тодор. Възродителни движения и възродителни процеси: Лингвонимия. Етнонимия. Антропонимия. Вел. Търново, 2007
- Безсмъртната вселена. Сборник посветен на 90-годишнината на Клод Леви- Строс. Карина М, С., 1998
- Беноа, Люк. Знаци, символи и митове. ИК"Одри", Враца, 2000
- Бретон, Ролан. География на езиците. ИК"Одри", Враца, 2003
- Българският език през 20. век. С., 2001
- Гумбольдт, В. фон. Язык и философия культуры. М., 1985
- Дейк ван, Т.Н. Язык, познание, коммуникация. М., 1989
- Димитрова, Ст. Лингвистичната относителност. С., 1989
- Език и поезика на българския фолклор. С., 1980
- Этнопсихоллингвистика. М., Наука, 1988. Вж. Биологические и социальные факторы в речевом развитии. Стр. 163- 183
- Захаријева, Йорданка. Общности и празници в България. Езикови аспекти. С., 2000
- Илиева, Л. Етнолингвистиката - поле между етнологията и „другата лингвистика”. – Български фолклор, 1998, 3
- Картина мира: язык, литература, культура. Сб. Науч. Статей/ Отв. Ред. М.Г. Шкуропацкая. Бийск, Бийск. ПГУ им. В.М.Шукшина, 2005
- Кръстева-Благоева, Евг. Личното име в българската традиция. С., 1999
- Кючуков, Хр. Социоллингвистика и психоллингвистика. Психоллингвистични аспекти на ранния билингвизъм. С., 1997
- Младенов, М.Сл. Българските говори в Румъния. С., 1993
- Младенова, Дарина. Звездното небе над нас. Етнолингвистично изследване на балканските народни астронимии. АИ"Марин Дринов", С., 2006
- Научни изследвания в чест и памет на академик Иван Дуриданов. Велико Търново, 2006
- Национально-культурная специфика речевого поведения. Наука, М., 1977
- Нещименко, Г.П. Языковая ситуация в славянских странах. Наука, М., 2003
- Ономастично и етнолингвистично пространство на езика. Сборник в чест на проф. Николай Ковачев. Том 1 и 2. Велико Търново, 1996
- Пачев, А. Езиковите общности в условията на европеизация и глобализация. СемаРШ, С., 2006 .
- Пацева, Мирена. Антропологичен поглед към езика. С., Парадигма, 2004
- Пенчева, М. Човекът в езика. Езикът в човека. София, 1998
- Петков, Сл. Език и личност. Благоевград, 1983
- Петков, Сл. Народният езиков усет. С., 1994
- Ризов, Георги. Макросоциоллингвистика на семитските езици. АСИ, София, 2006
- Тарланов, З.К. Язык. Этнос. Время. Петрозаводск, 1993
- Толстая С.М. Этнолингвистика // Институт славяноведения. 50 лет. М., 1996
- Толстой, Н. И. Язык и народная культура: Очерки по славянской мифологии и этнолингвистике. РАН, Москва, 1995
- Хаджийски, Иван. Бит и душевност на българина. С., 1995

Pinker, S. *The Stuff Of Thought. Language As a Window into Human Nature*. Viking Books, 2007

Wierzbicka, Anna, *Semantics, Culture and Cognition: Universal Human Concepts in Culture-Specific Configurations*, New York, Oxford University Press, 1992.

Wierzbicka, Anna, *Understanding Cultures through their Key Words*, Oxford: Oxford University Press, 1997.

Wierzbicka, Anna, *Emotions across Languages and Cultures*, Cambridge: Cambridge University Press, 1999.

Wierzbicka, Anna, *Semantics: Primes and Universals* (1996), Oxford: Oxford University Press, 2004.

Wierzbicka, Anna, *Experience, Evidence & Sense: The Hidden Cultural Legacy of English*, Oxford: Oxford University Press, 2010.